

ANTALYA KENT KONSEYİ

TARIM ÇALIŞMA GRUBU

YEREL YÖNETİMLERİN İL VE İLÇE TARIMINA KATKILARI,

GÖREV VE SORUMLULUKLARI

(26.11.2019)

Antalya Kent Konseyi Tarım Çalışma Grubu, 01.11.2019 tarihinde "Yerel Yönetimlerin İl ve İlçe Tarımına Katkıları, Görev ve Sorumlulukları" konusunu gündemine alarak ilgili kurum ve kuruluşların katılımıyla oluşturulan görüş ve öneriler aşağıda sunulmuştur.

Antalya; Türkiye'nin en önemli tarımsal üretim merkezlerinden birisidir. İlimizde tarım en az turizm kadar önemlidir. 2014 yılında yürürlüğe giren Bütün Şehir yasası ile il sınırları içindeki bütün yerleşim alanları Büyükşehir'in sorumluluk alanına girmiştir.

- Büyükşehir Belediyesi idari yapılanmasında "Tarımsal Hizmetler Daire Başkanlığı" ve başkanlığa bağlı; Bitkisel Üretim ve Eğitim Şube Müdürlüğü, Hayvan Sağlığı ve Yetiştiriciliği Şube Müdürlüğü, Hayvanat Bahçesi Şube Müdürlüğü ve Tarımsal Yapılar ve Sulama Şube Müdürlüğü olmak üzere 4 birim mevcuttur. Belediye'nin Tarımsal Hizmetler Dairesinin yeterince faal olmadığı, bilinirliğinin olmadığı ve yeniden yapılandırma çalışmalarının olduğu dile getirildi.
- Yerel yönetimlerin bütçelerinde; "tarım ve kırsal kalkınma" bütçe kaleminin olduğu, ancak bunun fazla bilinmediği ve kullanılmadığı dile getirildi.
- Belediye kuruluşlarının da, kırsala yönelik projelere Tarım ajansları, TÜBİTAK, Avrupa birliği, Birleşmiş milletler ve Dünya bankası gibi kuruluşlardan hibe destekler olarak kaynak yaratabilecekleri belirtildi.
- Konyaaltı belediyesinin "Çandır Fasulyesi"ne yönelik bir çalışmasının olduğu, coğrafi işaretlemesi için çalışma yaptıklarını bildirilerek, yerel yönetimlerin bu tür projeleri rahatlıkla yapabileceği belirtildi. Büyükşehir belediyesinin ilçe belediyelerine destek vererek ve denetim görevini yaparak başarılı çalışmalar yapılabilceği belirtildi.

ÖNERİLER

- Türkiye de, tarımın, merkezi hükümet politikalarını ilgilendiren çok önemli yapısal sorunları vardır. Akılcı, üretimi arttırmaya yönelik desteklemeler yapılmamakta, hiçbir üründe üretim ve tüketim planlaması yapılmamaktadır. Hemen her ürünün ithalatına izin verilerek, içindeki üreticinin ürününün para etmemesine neden olunmaktadır. Tarım kanununun 21 maddesine göre; Milli gelirin %1'inin üreticiye destek olarak verilmesi gerekir. Kanunla belirtilen bu destekler hiç bir zaman kanunda belirtilen miktarlara ulaşmamıştır. Girdi fiyatları sürekli artmakta, buna karşılık satış fiyatları üreticiyi memnun edecek seviyelere ulaşmamaktadır. Bu

da üreticinin tarımdan uzaklaşmasına ve üretimin düşmesine neden olmaktadır. Üreticiyi memnun etmeyen satış fiyatları, tüketicilere çok yüksek fiyatlarla ulaşmaktadır. Üretim bölgelerinden büyük metropollere ürünün nakliyesindeki fiyat artışları, üreticiden tüketiciye ulaşmaya kadar ki süredeki araçlar, hem üreticinin hem tüketicinin memnun olmayacağı fiyatların oluşmasına neden olmaktadır. Bu konulardaki olumsuzlukların giderilmesi için acil düzenlemeler yapılmalıdır. Bütün dünya da tarım desteklenmektedir.

- Haller yerel yönetimlerin sorumluluk alanları içindedir. Hallerin düzenli işlemesi, hallerde ürün kayıplarının en aza indirilmesi için tedbirler alınmalıdır. Hallerde tasnifleme, paketleme ve saklama(soğuk hava deposu vb.) gibi tesisler kurulmalıdır. Ürünlerin nakliyesinde, iklim kontrollü araçların kullanılması için gerekli düzenlemelerin yapılması ve nakliyecilerin araçlarının dönüştürülmesi için maddi destek verilmelidir.
- Tarımsal Hizmetler Daire Başkanlığı, Antalya'nın tarımsal potansiyelleri dikkate alınarak güçlendirilmeli ve işlevselliği arttırılmalıdır. Şubelerde; konularında uzmanlaşmış Ziraat ve Gıda mühendisleri çalıştırılmalıdır. Tarımsal hizmetler daire başkanlığının bütün birimleri sabırla kooperatiflerin kurulması ve yaşatılması konusunda çaba sarf etmelidirler.
- Tarım alanları korunmalı, imara açılmamalı ve ticari faaliyetler için kullanılmamalıdır.
- Öncelikle Büyükşehir sınırları içindeki bütün mahallelerin tarımsal potansiyelleri Tarım il ve ilçe müdürlükleri ile birlikte belirlenmelidir. Tarımsal üretim potansiyellerine göre benzerlik gösteren mahalleler gruplandırılarak, üretimi arttıracak ve istihdam yaratacak projeler üzerinde çalışılmalıdır.
- Türkiye de; sera varlığının yarısından fazlasına sahip Antalya, örtü altı yetiştiriciliğinin merkezi konumundadır. Örtü altı yetiştiriciliği; sebze, süs bitkisi ve meyvelerin normal yetiştirme dönemleri dışında yetiştirilmesidir. Bu nedenle yoğun kimyasal ilaç ve gübre kullanımı söz konusudur. Kullanılan boş kimyasal ilaç ve gübre ambalajları gerek insan ve hayvan sağlığı, gerekse çevre ve yeraltı su kaynaklarının kirlenmesine neden olmaktadır. Yerel yönetimler, ilaç ve gübre ambalajlarının toplanması ve tekniğine uygun bir şekilde imha edilmesini sağlamakla yükümlüdürler.

Ayrıca Antalya il sınırları içindeki seralardan, yılda tahminen toplam 4-5 milyon ton bitkisel atık çıkmaktadır. Antalya halinde ise günlük 40-50 ton atık çıkmaktadır. Bu atıklar; genellikle sera kenarlarına yığılıp çürümeye bırakılır veya yakılarak yok edilir. Sera kenarlarındaki atıkların çürümesi veya yakılması sonucu; metan, karbon dioksit ve sülfür gibi gazların çıkışı ile koku, hava ve yeraltı sularının kirliliği ve sinek popülasyonunun artması gibi birçok çevre sorunu ortaya çıkmaktadır.

Yerel yönetimlerce; Sera bitkisel atıkları düzenli bir şekilde toplanıp değerlendirildiği takdirde hem bütün bu olumsuzlukların önüne geçilebilir, hem de ekonomiye büyük katkı sağlanabilir. Bu bitkisel atıklar yapılacak yeni yatırımlarla ekonomiye tekrar kazandırılabilir. Bu bitkisel atıklar; Biyogaz üretiminde(yakıt, elektrik, ısıtma) ve organik gübre üretiminde kullanılabilir. 1 ton bitkisel atık 50 litre petrol ve 600 kg organik gübre karşılığıdır.(Prof. Dr. Osman YALDIZ)
Kemer Kuzdere de bulunan GATAB ayrıştırma ve kompost yapım tesisi yeniden faaliyete geçirilmelidir.

- Yerel yönetimlerce kooperatifleşme teşvik edilmelidir. Yasal alt yapısı incelenerek yerel yönetimlerin veya şirketlerinin kurulacak kooperatiflere üye veya ortak olması kooperatiflerin işlevselliğini ve ayakta kalmasını sağlayacaktır. Yerel yönetimlerce mevcut veya yeni kurulacak kooperatiflerin bina, elektrik, su ve temizlik gibi alt yapı hizmetlerine destek verilmelidir. Türkiye de, yerel yönetimlerin katkıları ile üreticilerinin kooperatifleşmesi ile başarılı olmuş Eskişehir, İzmir ve Tunceli Ovacık gibi belediyelerin örnek çalışmaları incelenmelidir.

Yerel yönetimler, üreticilerin üretimlerinin değerlendirilmesinde, kurulacak kooperatifler veya belediye iştirakli şirketleri vasıtasıyla yardımcı olabilirler. Öncelikle Antalya ya ait çarpıcı bir marka oluşturulmalıdır. Yerel yönetimlerce il ve ilçe tarımına katkı konulabilecek bazı örnekler verebiliriz;

- ✓ Kaş'ın dağ mahalleleri ile Elmalı ve Korkuteli ilçelerinin mahallelerinde, elma ve armut gibi meyvecilik ağırlıklı üretim söz konusudur. Üreticinin ürününün daha iyi değerlendirilmesi için, üreticinin tüccara mahkûm olmaması için bölgede soğuk hava depoları ve meyve suyu fabrikaları gibi yan sanayi tesisleri yerel yönetimlerce kurulabilir.
Türkiye, Dünya nar üretiminde ilk sıralarda yer alır. Ülkemiz nar üretiminin ise yaklaşık % 30'u Antalya'da gerçekleşmektedir. Nar insan beslenmesi ve sağlığı açısından önemli ürünler arasında yer almaktadır. Ancak üreticiler pazarlama ve fiyat oluşumunda sorunlar yaşadıkları için bahçeler sökülmemektedir. Yerel yönetimlerin desteği ile narın uzun süre depolanması ve işlenmesine yönelik tesisler desteklenmelidir. Ayrıca şehrin işlek noktalarında taze meyve suyu satışı yapabilecek üniteler oluşturularak tüketim alışkanlığı yaygınlaştırılmalıdır.
- ✓ Antalya'nın batı ilçelerinde zeytincilik daha ziyade kıyılardan yamaçlara doğru makiliklerdeki delicelerin aşılması sonucu oluşturulmuştur. Zirai ilaç ve gübre kullanımı yok denecek kadar azdır. Bu zeytinlikler organik tarım ilkelerine daha da uygun hale getirilerek organik zeytin ve zeytinyağı üretimine dönüştürülebilir. Normal fiyatı üreticiden litresi 14-15 TL'ye çıkan zeytinyağının, organik sertifikasını aldıktan sonra 40-50 TL'ye satışı sağlanabilir. Yerel yönetimlerin desteği ile kurulacak kooperatifler veya belediye iştirakli şirketler bu tür üreticileri belirleyerek, akredite sertifika kuruluşlarından organik yetiştiricilik sertifikası almalarına öncülük edebilir ve üretilen organik ürünlerin pazarlamasını yapabilirler.
- ✓ Antalya'nın dağ köylerinde, hayvancılık, arıcılık ve ipek böcekçiliği gibi bazı faaliyetler yerel yönetimlerce desteklenebilir. Bu tür faaliyetler, yerel yönetimlerce projelendirildiği takdirde, birçok kuruluştan hibe destekler sağlanabilir. Ancak bu tür destekler akılcı dağıtılmalıdır. Örneğin; çok sayıda üreticiye ikişer üçer koyun, keçi veya kovan yardımı yapılacağına, daha az sayıda üreticiye sürü oluşturabilecek miktarda (15-20 adet) yardım yapılmalıdır. Destekleme amacıyla verilen sayı kadar hayvan veya kovan, üreticiden iki yıl içinde geri alınarak yeni üreticilere verilebilir. Bu sayede faaliyetlerin sürdürülebilirliği artacaktır.
- ✓ Kırsalda köy kadınlarına yönelik, el işi, konserve ve reçel yapımı, meyve ve sebze kurutma, tıbbi ve aromatik bitkilerin toplanması ve işlenmesi gibi çeşitli konularda kurslar düzenlenerek bilgi ve becerilerinin artırılması ile ekonomiye ve aile bütçesine katkı yapmaları sağlanabilir. Kırsaldaki kadınların el emekleri ve göz nurları, yerel yönetimler tarafından turistlere ve şehirde oturan insanlara yönelik, haftanın belirli bir gününde oluşturulacak pazarlarda satılmasını sağlayabilir.

SONUÇ

- Yerel yönetimler; il ve ilçe tarımının gelişmesine, kırsalda istihdam yaratılmasına ve tarımsal üretimin artırılmasına yönelik çalışmalar yapabilirler. Üreticilerin örgütlenmesine, kooperatifleşmeye yardımcı olabilirler. Birlik ve kooperatiflerin her türlü alt yapılarının kurulmasına destek verebilirler, belediye hizmetlerinden ücretsiz veya uygun fiyatla yararlandırılmaları sağlanabilir. Yerel yönetimlerin iştiraki ile kurulacak, Antalya tarımının

tümünü kapsayacak şirketler veya kooperatifler vasıtası ile Üreticilerin üretimlerini arttırmada veya değerlendirilmesinde katkıları olabilir.

Antalya Kent Konseyi
Tarım Çalışma Grubu